

ผู้นำ

พระอาจารย์สงบ มนสฺสวโร

เทศน์เช้า วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๓

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองคาคอ อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เลือกตั้ง วันนี้วันเลือกผู้นำ ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำจากข้างนอก ในศาสนาเรา ถ้าผู้นำข้างนอก ในพระไตรปิฎกเปรียบเหมือนวัวน้ำผึ้ง ถ้าวัวมันฉลาด มันก็จะพาผึ้งข้ามพ้นจากห้วงของโสมะ คือว่าแม่น้ำน้ำคุดนี้ พาข้ามพ้นไปได้ เห็นไหม วัวน้ำผึ้ง โคน้ำผึ้งเป็นผู้นำนี้ เราเลือกผู้นำไง ถ้าผู้นำข้างนอกก็ไว้ข้างนอก นั้นเรื่องของโลก เรื่องของโลกมันมีเพื่อนนักเพื่อนเบาได้ เรื่องของโลกเขา มันเป็นกาลเทศะ บางอย่างมันไปด้วยความรุนแรงไม่ได้มันก็ต้องผ่อนไป เพราะมันเรื่องของกรรม กรรมมันให้ผลด้วย นั้นผู้นำข้างนอก

แต่ผู้นำของเราสิ ผู้นำของเราคือผู้นำในตัวของเราเอง ศรัทธาความเชื่อสำคัญที่สุด ในพระไตรปิฎกว่าไฉน ว่าสมบัติในโลกนี้ สมบัติที่มีคุณค่าที่สุดคือศรัทธา ศรัทธาเหมือนห้วงจักร ถ้ามีศรัทธาแล้วจะดึงขบวนรถจักรทั้งขบวนนั้นไปได้ตลอดเลย ศรัทธาความเชื่อของเราไง ถ้าเรามีความเชื่อ เราสามารถมาได้ ถ้าความเชื่อของเรา เราจะสร้างความเชื่อของเราขึ้นมา ขนาดว่าเรามาวัดมาวันนี้ เขายังดิ้นนินทาเห็นไหม

นี่ความเชื่อของเราเกิดขึ้น ก็ยังมีมอดมาโฆษณาไขความเชื่อของเรา ถ้ามีศรัทธา ศรัทธาถึงเป็นทรัพย์สมบัติที่ประเสริฐที่สุดที่จะชักให้เราเข้ามาในศาสนา นี่พอเข้ามาแล้ว เห็นไหม ผู้นำมันก็ละเอียดยื่นไปเรื่อย ๆ จากสติสัมปชัญญะ ต้องมีสติสัมปชัญญะ มีการใคร่ครวญ ศรัทธาอย่างเดียวต้องมีปัญญานำไปด้วย ถ้ามีศรัทธาอย่างเดียว ความเชื่ออย่างเดียว ปัญญาไม่มี ไม่มีปัญญาไปด้วยมันก็ได้แต่เริ่มต้น

นี่ความเชื่อคือตัวจุดประกาย เห็นไหม ศรัทธาคือตัวจุดประกายเข้ามาก่อน พอเราเข้าไปแล้ว เราเข้าไปถึงพึงธรรมแล้ว เราถึงไปแยกแยะว่า ธรรมหรือว่าสิ่งที่เราเข้าไปนั้นถูกหรือผิด นี่

ปัญญาเกิดขึ้น พอปัญญาเกิดขึ้นนี้ ศรัทธา แล้วมีปัญญา นี่ปัญญาทางโลกขึ้นมา แล้วก็มีสติ มีสัมปชัญญะ ยับยั้งของตัวเองให้ได้ ความคิดของตัวเองยับยั้งตัวเองให้ได้ ในธรรมะที่ว่าประเสริฐที่สุด เห็นไหม สติสัมปชัญญะ

สติคือเบรคห้ามล้อไง รถมอเตอร์ไซด์วิ่งว่าเครื่องยนต์ต้องดี ทุกอย่างต้องดี แต่เบรคนี้ไม่มีใครคิดถึงเลย ถ้าไม่มีเบรคสักอย่าง รถนี้ขับไม่ได้เลย เพราะไม่มีเบรคเป็นตัวยับยั้งไว้ สติของเรา ความยับยั้งความทุกข์ของเรา เห็นไหม เวลาเราเจอสิ่งที่ประสบทุกข์ ความทุกข์ ตกทุกข์ได้ยากนี้ สติสัมปชัญญะทำให้เราได้สติขึ้นมา ยับยั้งความคิดนั้น นี่เบรคห้ามล้อสำคัญ รถเร็วขนาดไหนถ้ามีเบรคไปด้วยนี้ รถคันนั้นจะอยู่ในถนนไม่ประสบอุบัติเหตุ

นี่เบรคใจ เบรคในหัวใจ เบรคความทุกข์ เบรคความคิดของเราต่าง ๆ นี่เบรคขึ้นมา เรามองแต่คันเร่ง เราจะเหยียบคันเร่งกัน เราไม่ได้มองดูเบรค นี่ความเจริญของหัวใจ ผู้นำของใจนี้ มันเป็นส่วนเป็นตอนเข้ามา ผู้นำของเราเองนี่แหละ ความคิดของเราเองนี่ พัฒนาขึ้นไปเรื่อย ๆ วุฒิก้าวของใจมันจะพัฒนาขึ้นไป ๆ ฉะนั้น ผู้นำของเราเราต้องสร้างขึ้นมาของเราเอง มีความเชื่อขึ้นมาก่อน ความเชื่อดังเข้ามา แล้วก็มาแยกแยะความผิดความถูกเข้ามา

นี่มีเบรคมีอะไรยับยั้งไว้ เพราะเวลาเราเชื่อขึ้นมาใหม่ ๆ ศรัทธาใหม่ ๆ เจออะไรขึ้นมาใหม่ มันไม่ค่อยได้คิด มันจะไปตามนั้นเลย ๆ เพราะความเชื่อมั่นพร้อมอยู่แล้ว มันจะพุ่งไปตามกระแส นั่น นี่มีสติ มีสัมปชัญญะ มีการยับยั้งชั่งใจ แล้วมีก็เริ่มต้นขึ้นไป คำริขึ้นมา คำริเปลี่ยนขึ้นมา ในมรรค ๘ ใจ คำริชอบ ความคำริความเห็นชอบอันนั้น มันจะหมุนเข้ามาเป็นภายใน เป็นมรรค อริยสัจจะเกิดขึ้น มรรคเกิดขึ้น เห็นไหม มรรคหยาบ ๆ เกิดขึ้น

เราทำบุญทำกุศลนี้มันเป็นอามิสทาน เป็นสิ่งที่เป็นอามิสเกิดขึ้น เป็นอามิสเกิดขึ้นนะมันช่วยเหลือมันแทนกันได้ มันเจือจางกันได้ด้วยเป็นอามิสใจ แต่เวลาเราทุกข์ขึ้นมาในหัวใจ มันช่วยกันไม่ได้นะ แม้แต่พ่อลูกกัน แม้แต่แม่ลูกกัน ยังช่วยกันไม่ได้เลย เวลาเจ็บไข้ได้ป่วย พ่อแม่นี้อยากให้เจ็บไข้ได้ป่วยแทนลูกมากเลย เพราะไม่อยากให้ลูกทรมาน แต่มันก็เป็นไปไม่ได้ เห็นไหม

นี่เวลาทุกข์ใจขึ้นมามันเป็นอย่างนั้น สิ่งที่จะทดแทนกันไม่ได้เลย มันเป็นเรื่องความจริงภายใน มันต้องเกิดขึ้นจากความยับยั้งของเรา นี่ผู้นำภายในสำคัญกว่าผู้นำภายนอก แล้วถ้าผู้นำภายใน เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสธรรมขึ้นมาองค์เดียว ทำไมสอนสัตว์โลกได้ขนาดนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเอาฉรรรพหุลบวช ไปเอานางพิมพาได้ออกบวช ไปเอาพ่อแม่ เอาพระเจ้าสุทโธทนะ เป็นกษัตริย์นะ ได้บรรลุนิพพานในชาตินี้ แล้วสิ้นไปเลย พระเจ้าสุทโธทนะก็ถึงที่สุดแห่งธรรม เห็นไหม

ผู้นำคนเดียวนำหัวใจของเรา นำให้ได้ก่อน แล้วจะเป็นหลักขึ้นมา หลักของเรามันแบ่งผิดแบ่งถูกได้ อย่างที่อาจารย์ว่า ถ้าใจเป็นธรรมแล้วมันจะมุ่งไปแต่ทางมีบุญกุศล ทางที่ดีใจ ในทางที่บวกทั้งหมด ๆ แต่ในทางที่ว่าเป็นโดยทางลบเกิดขึ้นนะ มันต้องหลบหลีก เพราะเป็นเรื่องของกรรม โอกาสใจ อำนาจวาสนา โอกาสความประสบพบเห็นนั่นคือกรรม กรรมจะไปประสบอะไร

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์นะ เป็นพระอรหันต์ด้วย เป็นศาสดาด้วย แต่ตอนไปอยู่เวรัญชา ไปอยู่กับพราหมณ์ อยู่ทั้งพรรษานะ กินข้าวนี้ฉันข้าวนี้ ฉันข้าวกล้องนี้เอา มาโขลกมาฉันกันเอง เวลากรรมมันให้ผล เห็นไหม นี่กรรมให้ผล แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไปประสบที่วัดอัคคิขาคคเลนก็ยังมีเลย

แล้วใครบ้างที่จะไม่เจอโลกธรรม ๘ ในโลกธรรม ๘ เห็นไหม ความกระทบกระทั่งกัน ความเสื่อมลาภ ความตดินินทา มันต้องมีโดยธรรมชาติของมัน พอมีโดยธรรมชาติของมัน ธรรมชาติของมัน การแปรสภาพไป เราต้องหมุนไปตามนั้น นี่กรรมให้ผลตรงนี้ เศษส่วนของกรรม เศษส่วนนะ สอุปาทิเสสนิพพาน สะนี้คือเศษส่วน เศษส่วนของกรรมคือร่างกายยังมีอยู่ ความคิดยังมีอยู่ ความกระทบกระทั่งยังมีอยู่ มันยังเวียนไปยังมีอยู่ นั่นคือเศษที่ยังกระทบกระทั่งกัน เศษคือเรื่องของโลกใจ

นี่ผู้นำของโลกเขา เขาจะนำอย่างไรไปนี่ความคิดของเขา แต่ผู้นำทางธรรมนะ มองทะลุปรุโปร่งทางธรรมขึ้นมา แต่มันไม่สามารถจะชี้นำออกมาได้ เพราะมันไม่สามารถเอามาแบบใจ เวลาอาจารย์มหาบัวไปหาหลวงปู่มั่น ชี้ออกมาที่มือนะ “นี่หน้า ๆ” คือนี่ไง มรรคผลเป็นอย่างนี้

เหมือนกับเอามาไว้บนฝ่ามือ ให้เห็นว่านี่หน้า ๆ ก็พูดเรื่องนามธรรม เรื่องของภายใน แล้วผู้ที่ไปศึกษาธรรมนั้นก็ต้องการศึกษามาเพราะว่าเรียนมาแล้วอยากศึกษามาก พอเข้าไปนี่ พอพูดออกมาเป็นคำออกมา มันเข้าใจใจ ความเข้าใจ เห็นไหม นี่หน้า ๆ มันก็ยังเป็นคำพูดเฉย ๆ

แต่ผู้ที่มิรู้ดีภาวะเข้าไปจะรับได้ มันจะฟังกันได้ แต่เรื่องของโลกก็คลุกเคล้าอยู่กับโลกทั้งหมดเลย แล้วพอเรื่องของธรรม ออกมานี่เขาจะเชื่อ...เป็นไปไม่ได้ นี่ผู้นำทางธรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารับรู้ไปหมด แล้วก็ต้องวางไว้ วางบางอย่างไว้ว่ามันเป็นเหตุสุดวิสัย เรื่องของกรรมเป็นเรื่องสุดวิสัย มันก็วางไว้แต่ถ้ามันเป็นวิสัยที่ทำได้ ท่านก็ทำ ๆ เห็นไหม

นี่ผู้นำธรรม ธรรมอันนี้คือหัวใจที่มันเข้ากับใจ ธรรมนี้ประสิทธิภาพประสาธมันเข้าเป็นเนื้อเดียวกับใจได้ ใจนี้กับธรรมนี้เป็นภาษาที่ตอบสนองกัน ฉะนั้น ธรรมถึงสำคัญกว่าใจ ธรรมกับโลก โลกเขาหาผู้นำกัน เราอยู่ในโลกเราก็ต้องไป ไปเพื่อว่าคะค้านกันใจ ความดำริชอบ ความเห็นชอบ ทฤษฎีที่ถูกต้อง ความเห็นที่ถูกต้อง มันจะมีน้อย ความเห็นที่ถูกต้องมีน้อย แต่ส่วนที่ว่าความคิดตามกระแสโลกมันจะมีมาก

แต่เราก็ต้องไป ไปเพื่อจะเป็นสิ่งชี้นำสังคมไป ธรรมชี้นำสังคม ชี้ได้ไม่ได้ก็แล้วไปกาลเวลาจะหมุนเวียนไป ๆ สรรพสิ่งวันหนึ่งมันต้องหมุนมาดี หมุนมาดีถ้าเรามีกรรมคืออยู่ แต่ถ้าเราสุดวิสัย เราตายไป เราถึงโอกาสเราหมดอายุไป โลกเป็นไปอย่างนั้น มันเป็นไปโดยธรรมชาติของมัน นี่ใจ ศาสนาเสื่อม ความเป็นของโลกต้องเสื่อม มันหมุนไป แม่น้ำไหลลงที่ต่ำ โลกจะหมุนไปอย่างนั้น หมุนไป ถึงจนกว่ามันจะหมดไป หมดเรื่องศาสนา ๕,๐๐๐ ปีหมดไป ศาสนาหมดไปจนลืมไปเรื่องศาสนา เรื่องศาสนาคือความถูกต้องใจ ความเห็นแก่ตัวนั่นมันเรื่องของเขา

แต่ความถูกต้อง ความเห็นดีนี่มันก็เรื่องของศาสนา ดึงขึ้นมา ๆ นี่ความดีนี่มันฝืนกิเลส ฝืนใจของตัวเอง พอฝืนใจของตัวเองมันไม่อย่างทำ ความไม่อย่างทำ เห็นไหม อยากจะสะดวกรออยากสบาย แต่ความสะดวกรอสบายนั้นพญาคูให้ผลตอบแทนมาเป็นความทุกข์ทั้งหมดเลย ความลำบาก ความฝืนใจ เห็นไหม ความหาที่พึ่งของใจ มันเป็นการฝืนกิเลสเข้ามา

นี่เรื่องของธรรม ธรรมคือทวนกระแสของโลก ไม่เดินตามโลกเขาไป โลกคือหมุนไป เหมือนกับสวะลอยน้ำไป ธรรมนี้ทวนกระแสทั้งหมด ทวนกระแสคือทวนความคิดของเรา ความคิดมันไหลออกมาจากใจ นี่กระแสมันไหลออกไป แล้วเราอยากจะตามไปสะดวกสบายกับมัน แล้วเราฝืนกระแสเข้าไป ๆ ทวนกระแสเข้าไป มันถึงทำลำบาก

แต่ทำลำบากเราก็ต้องทำ มาฟังธรรมนี้มีศรัทธาเข้ามาก่อน ศรัทธาความเชื่อเข้ามาฟังธรรม แล้วมุ่งมั่นจะเอาความสุขอันนั้น เราถึงจะมีกำลังใจ มีการคิดแยกแยะแล้วหมุนขึ้นไป ทำขึ้นไป ๆ ทำจนเป็นความเคยชิน ทาน เห็นไหม ให้ทาน เพราะใจมันคิดอยากให้ทาน ทานถึงว่าศรัทธามา ก่อน มีศีล พอมีศีล มีภavana ภavanaนี้สำคัญมาก ภavanaคือการตัดตน เห็นไหม โยคะเขาตัดตน แต่การภavanaคือตัดใจ สมาธิธรรมก็ตัดใจแล้ว

นี่ถ้าตัดใจ ตัดใจจนอยู่ในอำนาจของตน ใจนี้อ่อน อ่อนควรแก่การงาน อ่อนอยู่ในอำนาจของธรรม นี่ทำบุญกุศลมันจะสะดวกขึ้นไปบ้าง การทำบุญกุศลเราจะสะดวกขึ้น การทำภavanaเราสะดวกขึ้น นี่กิเลสมันโดนควบคุมบ้าง กับที่ว่าถ้าอยู่ทางโลกแล้วมันเรื่องของไฟ มันไม่เคยควบคุมเลย มันปล่อยไปตามโลกเขาตลอด

นี่โลกเป็นอย่างนั้น แล้วเราจะตามเขาไป มันก็เป็นอย่างนั้นโดยตลอด มันถึงว่าอยู่กับโลกก็เป็นโลก ถึงว่าลัมตา ๒ ตา โลกกับธรรมไม่เหมือนกัน อยู่กับโลกก็เป็นไปกระแสโลก แต่เรามีสติสัมปชัญญะ เรายืนอยู่ เราเป็นผู้นำเขาได้ ถ้าอยู่กับธรรม เห็นไหม ใจนั้นควรแก่การงาน ควรแก่การงานก็ทำงานเพิ่มมากขึ้น ควรแก่การงานเพราะว่าจิตนั้นสงบขึ้นมา สงบเข้ามา เพราะเราตัดตนด้วยภavana...

(เทปสิ้นสุดเพียงเท่านี้)